

ออมก่อน รวยกว่า

นภาพร เรืองสกุล

เริ่มต้นการออมอย่างมีวิธีการที่นำไปปฏิบัติได้ง่าย

และเข้าใจด้วยว่าหากเราออมก่อน

พลังมหัศจรรย์ของเวลาและดอกเบี้ย

จะทำให้เรารวยกว่าได้อย่างไร

ออมก่อน รวยกว่า

ผู้เขียน

ผู้ร่วมปรับปรุง

ข้อมูลประกอบ

ภาพประกอบ

กองบรรณาธิการอำนวยการ

อำนวยการผลิต

นภาพร เรืองสกุล

ชินอุษา ชลศึกษ์ ประเสริฐ พัทธบุษราคัมกุล นที ศรีรัตน์
ปิยะ เตชะพิเชษฐวนิช สุชาติ ตรงโยธิน เสริมวงศ์ ธนสารศิลป์
สุวิทย์ ฉันทโกวิทวัฒน์ อัจฉรา สุทธิศิริกุล

ณัฐอร ตั้งพาณิชย์ยานนท์

ผาณิต เกิดโชคชัย ปณิตดา เพิ่มประโยชน์ และศตพร ตักตา

ฝ่ายศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

62 ถนนรัชดาภิเษก แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทร.0 2229 2222 โทรสาร 0 2654 5399

<http://www.set.or.th> <http://www.setfinmart.com>

ในนามคณะบุคคล

พิมพ์ครั้งแรก – ครั้งที่ 5

ปี 2542 – 2545

พิมพ์ฉบับพิเศษสำหรับตลาดหลักทรัพย์

พิมพ์ครั้งแรก – ครั้งที่ 7

2546 – 2552

จำนวน 145,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 8

มีนาคม 2556

จำนวน 5,000 เล่ม

ราคา

120 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

นภาพร เรืองสกุล

ออมก่อน รวยกว่า. --พิมพ์ครั้งที่ 8 -- กรุงเทพฯ:

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2556.

174 หน้า.

1. การลงทุน I. ชื่อเรื่อง

332.0415

ISBN: 978-616-7227-45-0

พิมพ์ที่

บริษัท บุญศิริการพิมพ์ จำกัด โทร. 0 2579 2957

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

อาคารทีซีไอเอฟ ทาวเวอร์ ชั้นที่ 19 เลขที่ 1858/87-90

ถนนบางนา – ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0 2739 8000 โทรสาร 0 2739 8385-9

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับ

ผู้เริ่มต้นเรียนรู้ (Beginner)

ผู้เรียนระดับขั้นกลาง (Intermediate)

ผู้เรียนขั้นสูง (Advance)

สิทธิในการจัดพิมพ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทัศน์และข้อคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือ เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน

ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

พิมพ์บน

กระดาษกอมสายตากินรี

www.greenread.com

“...มีหนังสือบางเล่มที่อยากเขียนถึง เล่มแรก “ออมก่อน รวยกว่า”
เป็นชื่อหนังสือ ท่านผู้เขียนคือ คุณนวพร เรืองสกุล
เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
คุณนวพรเคยสอบ ม.8 ได้ที่ 1 ของประเทศ เป็นนักเรียนทุนเศรษฐศาสตร์
เคยอยู่แบงก์ชาติ
เคยอยู่ธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่เคยมัวหมองและไม่เคยติดคุก ประการสำคัญ
เขียนหนังสืออ่านง่าย เข้าใจง่าย เสน่ห์อยู่ตรงความง่าย
ผู้ทำเรื่องยากให้ง่ายชนิดเช่นนี้
เห็นมีคุณนวพร เรืองสกุล คุณวีรพงษ์ รามางกูร คุณโมฆิต บันเปี่ยมวิษณุ
ยืนอยู่แถวหน้า คนอื่นทำเรื่องง่ายให้เป็นยากเกือบทั้งนั้น โดยเฉพาะ
นักเศรษฐศาสตร์
สูตรสำเร็จผู้ล้มเหลวและน่าสงสารทั้งหลาย หากอ่านกันได้ล่ะครับ”
มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันอังคารที่ 7 ธันวาคม 2542 หน้า 98
คอลัมน์ ของดีมีอยู่ โดย ชรรค์ชัย บุนปาน

““ออมก่อน รวยกว่า” คู่มือส่งเสริมการออมของ นวพร เรืองสกุล
สอนวิธีการออมอย่างง่าย ๆ น่าอ่านจริงๆ”
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที 15 มกราคม 2543 หน้า 5
คอลัมน์ ชุม หะหะ พาที

คำนิยม

ผมได้มีโอกาสเห็นหนังสือ “ออมก่อน รวยกว่า” มานานพอสมควรตั้งแต่สมัยที่พิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2546

เห็นแล้วรู้สึกดีใจที่มีหนังสือแบบนี้ออกมาให้คนไทยส่วนใหญ่ได้มีโอกาสอ่าน

ทำไมผมจึงรู้สึกดีใจ ??

ผมดีใจ ก็เพราะปัญหาหนึ่งของสังคมไทยส่วนใหญ่ คือ ยังขาดการตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของ การบริหารเงินส่วนบุคคล ทำให้สังคมไทยส่วนใหญ่ นั้น มีปัญหาเรื่องภาระหนี้สิน ที่เกาะติดจนกลายเป็นปัญหาสังคมตามอีกหลายเรื่อง อ่านข่าวหนังสือพิมพ์รายวันก็คงเห็น

ยิ่งในหลายอาชีพ ปัญหาภาระหนี้สินแทบจะเป็นปัญหาแรกๆ ของการที่จะต้องเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ก่อนจะแก้ปัญหาในเรื่องอื่นๆ ด้วยซ้ำไป

ดังนั้น การจะช่วยให้สังคมไทยมีความยั่งยืนระยะยาวทางหนึ่ง คือ ต้องช่วยกันรณรงค์ให้คนไทยตระหนัก และให้ความสำคัญเรื่องการบริหารเงินส่วนบุคคล และการออมเงินกับคนไทยทุกคน

ยิ่งปลูกฝังได้ตั้งแต่เด็กยิ่งดี

ในหลายประเทศ เขาถึงกับสอนเรื่องเงิน การทำประมาณการรายรับรายจ่าย และการวางแผนการเงินเบื้องต้น ในหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมต้นกันเลย เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนของเขาจะเติบโตมาพร้อมกับความรู้เรื่องการบริหารการเงินส่วนบุคคลในระดับหนึ่ง

การบริหารการเงินที่สำคัญอันดับแรก คือ ความมีวินัยที่จะต้องใช้จ่ายเงินไม่เกินกว่าเงินที่หามาได้ประจำในแต่ละเดือน โดยต้องพยายามหักเงินออมส่วนหนึ่งไว้ก่อน ให้มีปริมาณสะสมมากพอที่จะไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นหรือยามแก่เฒ่า

แค่นี้ดูเหมือนว่าจะพอ แต่เอาเข้าจริง แค่นี้ก็ไม่พออีก เพราะยังต้องเรียนรู้วิธีการบริหารเงินออม ให้เติบโตหนึ่งเงินเพื่อให้ได้เป็นอย่างน้อย มิฉะนั้น เงินที่ออมก็จะตุนเล็กลงไปเรื่อยๆ จนอาจไม่พออย่างที่คาดไว้ในตอนแรก

จะให้ดีขึ้นไปอีก หากจะสามารถทำให้เงินออมนี้ไปช่วย
“ทำงาน” ให้เรามีเงินใช้ได้ระยะยาว ด้วยการทำให้มันเติบโตอย่าง
เหมาะสมได้ ซึ่งตรงนี้คนที่ทำได้สำเร็จ จะต้องมีความมุ่งมั่นตามสมควร
และต้องขวนขวายหาความรู้มาเพิ่มเติมว่ามีอะไรที่พอจะทำให้มันเติบโต
ได้บ้าง ตัดสินใจเลือกแนวทาง แล้วลงมือทำอย่างต่อเนื่องให้ได้

พูดไปก็เหมือนง่าย แต่เอาเข้าจริงก็ไม่ง่ายนัก เพราะการทำให้
คนทั่วไปได้เข้าใจวิธีการบริหารเงินออมให้ทำงานให้เราได้จริง ไม่เสี่ยงจน
เกินไปไม่ใช่เรื่องง่าย

ผมจึงยิ่งดีใจอีกครั้งหนึ่ง ตรงที่เมื่อได้ลองอ่านแล้วพบว่า
คุณนพพร ซึ่งเป็นผู้รู้คนหนึ่งในแวดวงการเงิน สามารถใช้ความสามารถ
ส่วนตัว ทำเรื่องที่น่าจะเข้าใจได้ยาก ให้กลายเป็นเรื่องที่อ่านแล้วเข้าใจ
ได้ง่ายและน่าติดตามได้เป็นอย่างดี

ผมมั่นใจว่า หากใครได้มีโอกาสอ่านหลายๆ รอบให้เข้าใจทาง
เลือกต่างๆ แล้วลองทำตาม ก็คงจะประสบความสำเร็จในการทำให้ “รวยกว่า”
ได้ตามชื่อหนังสือ

มาถึงตอนนี้ ผมยิ่งดีใจเพิ่มขึ้นอีก เมื่อได้ทราบข่าวว่าหนังสือ
เล่มนี้ ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ โดยพิมพ์จำหน่ายมาแล้ว
แสนกว่าเล่ม จนต้องมาพิมพ์เพิ่มขึ้นอีก แสดงว่าหนังสือเล่มนี้
ได้ทำประโยชน์ในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมไทยได้มาก
พอสมควร และสมควรที่พวกเราจะต้องช่วยกันสนับสนุนให้คนไทย
ที่ขาดโอกาสอื่นๆ ได้มีโอกาสเห็นและมีโอกาสได้อ่านหนังสือเล่มนี้
และหนังสืออื่นๆ ในแนวนี้ ได้มากขึ้นไปอีก

ผมต้องขอขอบคุณ *คุณนพพร เรืองสกุล* ในฐานะผู้เขียน และ
ขอขอบพระคุณ *ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* ในฐานะผู้จัดพิมพ์ และ
ผู้สนับสนุนที่เอาจริงเอาจังกับเรื่องนี้ ที่ได้มีส่วนทำให้สิ่งดีๆ เหล่านี้ได้เกิดขึ้น
ซึ่งจะได้เป็นตัวอย่างที่ดี ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ได้เข้ามาช่วยกัน
สร้างสังคมไทยให้เข้มแข็งขึ้นคนละไม้คนละมือเช่นนี้

ทงง โชติสรยุทธ์

กรรมการผู้จัดการ

บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

TSI แหล่งความรู้ สู่ความมั่งคั่ง

ตอบสนองทุก Life Style การลงทุน ครบทุกช่องทาง
สร้างความมั่งคั่ง แบบ Step by Step

การอบรมสัมมนา

ติดตามความรู้จาก SET
สูตรเด็ดการลงทุน กับ
หลักสูตรอบรมสัมมนาตลอดปี
ที่ช่วยปูพื้นฐานให้มือใหม่
ไปจนถึงฝึกคุณเป็นมือโปร

บทความและความรู้ออนไลน์

สัมมนาออนไลน์

ความรู้การลงทุนออนไลน์

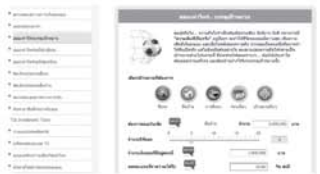
ก้าวสู่แหล่งความรู้ การเงิน
การลงทุน ตลอด 24 ชั่วโมง
ช่วยให้คุณติดตามความรู้
ได้ทุกที่ ทุกเวลา

บทเรียนออนไลน์

เกร็ดความรู้การลงทุนออนไลน์

เครื่องมือวางแผนการเงิน

สื่อสิ่งพิมพ์

แหล่งรวมหนังสือและตำราวิชาการ
ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ที่ครอบคลุมด้านการเงินการลงทุน
หาซื้อได้ที่ร้านหนังสือ หรือสั่งซื้อออนไลน์ที่
www.setfinmart.com

ชวนอ่าน ชวนออม

รัฐหา รัฐเก็บ รัฐใช้ และรัฐขยายดอกผลเพื่อให้เงินออมทำงานแทนเรา เรื่องเงินๆ ทองๆ แม้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว แต่คนส่วนใหญ่มักไม่ค่อยนึกถึงและสร้างสมไว้ตั้งแต่ยังหนุ่มสาว เพื่อความสุขตามที่หวังในวัยเกษียณ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อาจจำเป็นต้องใช้เงินแต่ไม่มีรายได้จากงานประจำ ที่ผ่านมาระหว่างที่เราอาจไม่ได้ตระหนักว่า แท้จริงแล้วเราสามารถใช้จ่ายเงินออมทำงานเพิ่มค่าในตัวเองแทนเราได้

เป็นที่น่ายินดีที่หนังสือ **“ออมก่อน รวยกว่า”** เล่มนี้ ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี โดยมีเสียงสะท้อนจากผู้อ่านที่ได้ประโยชน์จากการนำข้อมูลไปปรับใช้ในการวางแผนการเงินของตนเองและสามารถเพิ่มพูนเงินออมได้มากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การจัดพิมพ์หนังสือ **“ออมก่อน รวยกว่า”** ครั้งที่ 8 นี้ เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนคือ คุณนภาพร เรืองสกุล ได้กรุณาปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับทางเลือกการออมและการลงทุนให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเชื่อมั่นว่าเนื้อหาและแนวคิดด้านการออมและการลงทุนที่ถ่ายทอดด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย พร้อมทั้งแผนภูมิและภาพประกอบคำอธิบายในหนังสือเล่มนี้จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจ และแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านได้นำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเงินออมในการสร้างหลักประกันให้กับชีวิตของตนเองและครอบครัว เพื่อชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต

จรัมพร โชติกเสถียร

กรรมการและผู้จัดการ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คุยกันครั้งที่ 13

หนังสือ “อ่อมก่อน รวยกว่า” พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2542 หลังจากนั้นเรื่องเงินอ่อมก็เป็นที่กล่าวถึงมากยิ่งขึ้นและหนังสือที่มีชื่อว่า รวย รวย ก็ทยอยออกมาเติมตลาดนับว่าเป็นที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่หนังสือมีส่วนช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องการอ่อมและการลงทุน อันเป็นเรื่องสำคัญที่จะสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย

หลังจากหนังสือเล่มนี้ได้เผยแพร่ไปแล้วก็ได้ปรับปรุงเนื้อหาเพิ่มเติมเรื่อยมาตามข้อสอบถามของผู้สนใจและตามพัฒนาการใหม่ๆ ในตลาดทุน นับตั้งแต่การจัดพิมพ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 เรื่อยมา

หวังว่าหนังสือจะมีส่วนช่วยให้ท่านผู้อ่านเริ่มสนใจเดินทางไปบนเส้นทางของผู้ลงทุน และมีเงินอ่อมของท่านเองเป็นผู้ช่วยทำงานหาเงินมาให้ท่านใช้ เพื่อความสบายและความเป็นอิสระทางการเงินของตัวเองในอนาคต ดังที่ผู้อ่านท่านอื่นๆ เคยได้ประโยชน์มาแล้ว

ขอขอบคุณ ผู้ร่วมงานทุกท่าน ผู้เอื้อเฟื้อข้อมูลและความเห็น และพนักงานฝ่ายศูนย์การเรียนรู้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ร่วมกันจัดการจนหนังสือสำเร็จ

ขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่านที่สนใจหนังสือเล่มนี้ หากมีข้อติชมประการใดกรุณาแจ้งให้ผู้เขียนทราบด้วย เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป

นภาพร เรืองสกุล

มีนาคม 2556

คำนำ

ทันทีที่รับงานเป็นเลขาธิการของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ก็มีสมาชิกกระตือรือร้นเข้ามาจับแทบไม่ทัน สมาชิกมีตั้งล้านกว่าคนนี่คะ

เรื่องที่ย่นๆ กันจะเป็นทำนองนี้

“ไม่อยากจะสะสมเงิน ขอเงินคืน และขอลาออกจากการเป็นสมาชิกได้ไหม”

“เงินเดือนที่มียังไม่ค่อยจะพอใช้เลยยังจะมาหักเงินไปอีก 3%”

พนักงานคนหนึ่งพบข้าราชการคนหนึ่ง คำทักทายก็คือ “คุณนี่เอง ที่หักเงินเดือนผมไปทุกเดือน”

“อยากกู้เงิน เมื่อใด กบข. จะให้กู้ได้สักที”

“มีเงินตั้งห้าหมื่นล้าน เอามาปลดหนี้ข้าราชการไม่ดีหรือ”

ทางออกที่ทำได้ คือ ทำความเข้าใจกับสมาชิก ด้วยการอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของเงินออมที่ทุกคนจำเป็นต้องมีไว้ โดยออมเงินจากเงินเดือน ช่วงที่ยังมีงานทำ เพื่อเอาไว้ใช้ในวัยที่ไม่มียาน ไม่มีเงินเดือนแล้ว

วิธีทำความเข้าใจกับสมาชิก บางครั้งสื่อสารโดยตรง เป็นรายบุคคล หรือในการบรรยายในที่ต่างๆ รวมทั้งทำรายการวิทยุและโทรทัศน์ วิธีนำเสนอมีทั้งสื่อภาพทั้งตัวอย่างประกอบ เพื่อให้เข้าใจง่าย

อยากให้มียกกองทุนสักแห่ง ที่ไม่ได้มีไว้ให้กู้หรือนำไปใช้หนี้ แต่อยากให้มียกไว้สำหรับนำไปใช้เพื่อความสบายในวัยเกษียณ

การเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือเรียกย่อๆ ว่า กบข. นี้ ฟังดูเป็นราชการมากทีเดียว แต่หันมานิยามตามภาษาของนักการเงิน บอกได้ว่า งานนี้คือเป็นผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

นายจ้างของกองทุนนี้ต่างจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอื่นๆ ตรงที่เป็นรัฐบาล และสมาชิกกองทุนทั้งหมดแทนที่จะเป็นพนักงานบริษัท ก็คือข้าราชการทุกประเภท ที่รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน กองทุนนี้เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกองทุนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

กองทุนประเภทนี้จัดตามที่มาของเงิน เป็นเงินออมระยะยาว และในด้านการลงทุนถือว่าเป็นผู้ลงทุนประเภทสถาบัน

เรื่องเงินออมระยะยาวมีคนเอาใจใส่ไม่น้อยมากแม้คนใกล้ชิดยังบอกว่า “เก็บเงินไปทำไม เต็มใจเงินเพื่อก็กินหมด”

บอกเขาว่า นี่ไม่ใช่ข้อโต้แย้งที่จะไม่ออมเงินหรือทำให้ทอดถอยจนไม่อยากออม คนที่ทำงานด้านการลงทุนต้องตั้งเป้าหมายการหาเงินผลประโยชน์จากการลงทุนเอาไว้ว่า อย่างน้อยๆ ต้องได้ดอกผลออกเงยกลับมาให้ชนะเงินเพื่อให้ได้ต่างหาก

การศึกษาเรื่องการบริหารเงินออมระยะยาวของกองทุนประเภทเดียวกัน ในต่างประเทศที่เขา มีกองทุนประเภทนี้มาก่อนเรา นำไปสู่ข้อสรุปว่า นโยบายการจัดสรรสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อลงทุนที่ดีนั้น ต้องกระจายความเสี่ยงโดยลงทุนให้หลากหลายทั้งในแง่ตราสาร อายุ และประเภท

นอกจากนี้ยังเป็นภาระหน้าที่ของกองทุนเพื่อการเกษียณอายุ อีกอย่างหนึ่งคือ กระตุ้นให้สมาชิกเห็นคุณค่าของการออมและออมเพิ่ม เพื่อเพิ่มรายได้ในวัยชรา

ส่วนการจ่ายเงินคืนที่ดีนั้น ไม่สนับสนุนให้คืนเป็นเงินก้อน เพราะบางคนอาจนึกว่าได้ลาภลอย แล้วใช้หมดไปในเร็ววันแทนที่จะค่อยๆ ทยอยใช้ เมื่อใช้หมดไปเร็วก็ตกเป็นภาระของรัฐที่จะต้องช่วยเหลือดูแลต่อไป ด้วยเงินจากภาษีอากร ไม่สามารถพึ่งตนเองได้เหมือนเจตนาแรกเริ่มที่ให้การสนับสนุนให้เป็นการสมาชิก

นี่คือที่มาของหนังสือเล่มนี้ **ออมก่อน รวยกว่า**

ขอขอบคุณ Georgina Carnegie จากธนาคารโลก และผู้บริหารจากบริษัท Daiwa Securities ที่เป็นเชิ่มทิศ ในเรื่องกองทุนเงินบำเหน็จบำนาญในต่างประเทศ ในช่วงแรกของการเดินทางบนถนนของการบริหาร กบข.

ขอบคุณสมาชิกที่ตั้งคำถาม กระตุ้นความคิด ทำทนายให้หาวิธีอธิบาย และขอบคุณพนักงาน กบข. มากมายหลายคนรวมๆ กันไปพร้อมนี้ด้วย ที่มีความเชื่อมั่นแน่นแน้กับการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นประโยชน์ของเงินออมระยะยาว จึงช่วยกันคิด ช่วยกันหาวิธีนำเสนอคำตอบให้น่าสนใจ จนกระทั่งได้แนวคิดเป็นหนังสือเล่มนี้

หากมีข้อติชมประการใด ยินดีน้อมรับเสมอค่ะ

นภาพร เรืองสกุล

ตุลาคม 2542

สารบัญ

หน้า

ทำไมควรออม

01. ออมไว้ไม่ขัดสน	2
02. วงจรชีวิตที่เปลี่ยนแปลง	6
03. ออมเท่าใดเพื่อใช้สบายๆ ในอนาคต	12
04. สมการเงินออม	22

ออมก่อน รวยกว่า

05. พลังของดอกเบี้ย	30
06. ออมก่อน รวยกว่า	34

ใช้เงินทำงาน

07. ศัตรูของเงินออม	40
08. ตราสารเพื่อการลงทุน	46
09. ประกันชีวิตเพื่อประกันเงินออม	52
10. ออมเงินด้วย ประกันชีวิตด้วย	56
11. สารพัดความเสี่ยง	64
12. หุ้น	70
13. เฉลี่ยต้นทุนหุ้น	76
14. หุ้นกู้	80
15. กองทุนรวม	86
16. ตลาดหลักทรัพย์	94

แบ่งงานให้เงิน

17. จัดสำหรับการลงทุนตามวัย	100
18. ตามวัย และตามใจ กรณีที่ 1	108
19. ตามวัย และตามใจ กรณีที่ 2	114
20. การลงทุนของกองทุนเงินออมระยะยาว : ตัวอย่างจากประเทศชิลี (พ.ศ. 2542)	120
21. ตาข่ายแห่งความมั่นคงของสังคม	126

ศัพท์การเงินและสู่ทางลงทุนที่น่าติดตาม	137
---	-----

รายชื่อบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์	152
--	-----

รายชื่อบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน	157
--	-----

ทำไมควรออม

บทที่ 1

ออมไฉ่ไม่ขัดสน

ในสมัยก่อนหรือสังคมที่เป็นสังคมเกษตร วิถีชีวิตแบบไทย ๆ จะอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ มีปู่ ย่า พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อาพร้อมหน้าแม่ในบางครั้งมีได้อยู่ในบ้านเดียวกันเป็นเรือนใหญ่ก็ปลูกเรือนอยู่ในละแวกเดียวกัน คนในชุมชน หรือในหมู่บ้านเดียวกัน มักมีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติกันเป็นส่วนมาก

ในวิถีชีวิตเช่นนั้น การดูแลทุกข์สุข ดูแลเด็ก ดูแลคนชรา เป็นเรื่องที่ครอบครัวใหญ่ทั้งหมดสามารถช่วยกันดูแลได้ ผู้ใหญ่เลี้ยงดูลูกหลานมา เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น ต่างก็ใช้แรงงานในการร่วมกันผลิตร่วมกันหารายได้สำหรับครอบครัว ครั้งเมื่อผู้ใหญ่ล่วงวัยชราทำการงานไม่ได้ ลูกหลานกตัญญูรู้คุณ และตอบแทนพระคุณด้วยการเลี้ยงดูผู้ใหญ่ในวัยชราตามกำลังความสามารถ

มาในสมัยปัจจุบันแนวโน้มของวิถีชีวิตไทยค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ประเทศและสังคมค่อย ๆ เปลี่ยนจากสังคมเกษตร เป็นสังคมอุตสาหกรรม จากการผลิตที่ร่วมกันทำแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ มาเป็นการผลิตที่เจ้าของทุน เจ้าของกิจการ แยกต่างหากออกจากเจ้าของแรงงาน โดยที่เจ้าของทุนและเจ้าของกิจการได้ดอกเบี๋ยและกำไรเป็นผลตอบแทน

การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ด้านการผลิตเช่นนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมาด้วย ในสมัยนี้ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่อีกต่อไป แต่แยกออกเป็นครอบครัวเดี่ยว

ที่มีแต่ พ่อ แม่ และลูก เป็นส่วนมาก หรือในบางครั้งสำหรับสังคมชนบท ครอบครัวไม่มี มีแต่ปู่ย่าตายายเลี้ยงหลาน ส่วนพ่อแม่แยกย้ายกันมาทำงานในเมืองหรือในแหล่งจ้างงานในเขตอุตสาหกรรม

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ เป็นเรื่องสำหรับผู้ที่มีมองเห็นการณ์ไกล และดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาทต่ออนาคตทุกคน ต้องคิดหาทางพึ่งตนเองให้ได้มากขึ้นและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคิดเสียตั้งแต่ระหว่างทำงานว่า เราจะต้องพึ่งตนเองในวัยชรา ไม่สามารถรอให้ลูกหลานมาเลี้ยงดูได้

ในสังคมที่พัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรมมานานก่อนประเทศไทย และผู้คนผ่านความทุกข์ยากในการดูแลตนเองไม่ได้มาก่อน รัฐบาลได้สร้างระบบของรัฐขึ้นมารองรับ เพื่อทดแทนบางส่วนของสังคมครอบครัวใหญ่ที่สลายไป เช่น มีระบบรัฐสวัสดิการหรือประกันสังคมเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวัยชรา หรือผู้ที่ไม่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองได้ด้วยเหตุต่างๆ ได้รับการดูแลขั้นต่ำจากรัฐ โดยในระหว่างที่ยังทำงานอยู่ผู้ที่มีรายได้ต้องจ่ายเงินส่วนหนึ่งให้กับรัฐ เพื่อเป็นเงินสำหรับประกันตนว่า ในยามที่ต้องการความช่วยเหลือรัฐจะช่วย

สำหรับคนไทยเรานั้น ระหว่างนี้ยังพึ่งรัฐไม่ได้หรือหากจะคิดในฐานะที่เป็นผู้เสียภาษีให้รัฐ ก็ควรคิดพึ่งเป็นแหล่งสุดท้ายสำหรับการได้บริการขั้นพื้นฐานบางประการ เช่น การรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ เป็นต้น

ในแนวคิดทั่วโลก ทุกคนหันมาเน้นการพึ่งตนเอง ด้วยการออมเงินตั้งแต่ในวัยทำงาน การออมได้ประโยชน์หลายประการ คือ

- สร้างหลักประกันให้กับชีวิตของตนในระหว่างที่ยังทำงานอยู่
- สร้างอนาคตที่มั่นคงทางด้านการเงินให้กับครอบครัว

ออมไว้ไม่ชัดเจน

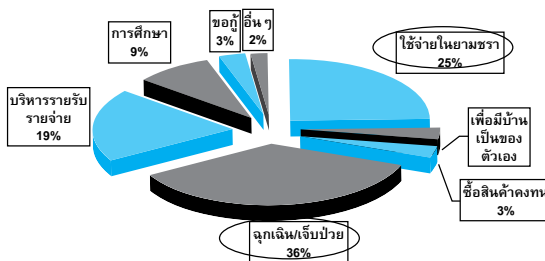
- เพื่อให้มีเงินใช้สบายๆ ในวัยชรา ไม่เป็นภาระด้านการเงิน
ต่อลูกหลานและสังคม

- เหลือเป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม

จากการสอบถามสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ในการออมเงินของแต่ละบุคคล พอจะสรุปได้ว่าเป้าหมายที่
สำคัญที่สุดของการออม เรียงตามลำดับความสำคัญคือ

- เพื่อไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยและฉุกเฉิน
- เพื่อไว้ใช้ในยามชรา
- เพื่อการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพ เพื่อไว้ใช้เงินและเพื่อ
ไว้ซื้อของอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของการออม

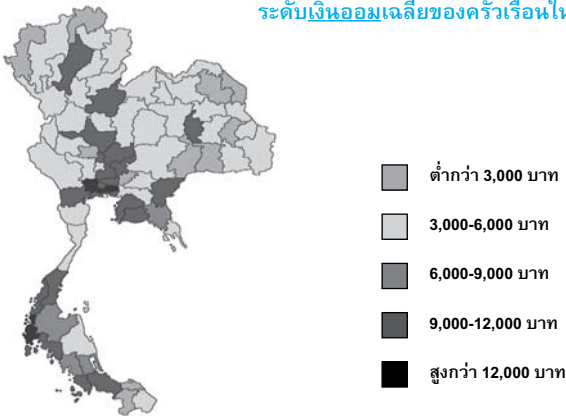
การเก็บเงินไว้เพื่อการจ่ายยามป่วยไข้ เป็นการออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินและจำเป็น เป็นเงินรายจ่ายที่คาดจำนวนล่วงหน้าไม่ได้ อาจจะเป็นเงินจำนวนน้อย หรือเป็นเงินก้อนใหญ่ที่ต้องจ่าย ที่สำคัญคือเป็นรายจ่ายที่ไม่คาดคิด ไม่สามารถวางแผนล่วงหน้าได้

การเก็บเงินไว้ใช้ในวัยชรา นั้น เป็นการออมเพื่อไว้ใช้ในอนาคต ในวัยที่หารายได้ไม่ได้แล้ว ซึ่งคาดคะเนได้พอสมควรว่า วัยทำงานจะนานเพียงใด เงินที่จะต้องใช้จ่ายต่อเดือนจะเป็นเท่าใด ฯลฯ

สองเรื่องนี้ อาจจะแยกวิธีเก็บออมและวิธีป้องกันได้ต่างจากกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในตอนต่อไป

รองลงไปจากการออมเพื่อป้องกันตนเองทั้งในยามฉุกเฉิน และในวัยชราก็คือการออมเพื่อให้เงินนั้นไปสร้างเงิน หรือสร้างความสามารถในการหาเงินมาเพิ่ม อันได้แก่ การออมเพื่อให้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการนำเงินที่ออมได้ไปลงทุนโดยตรง หรือว่าใช้เงินไปซื้อหาสินทรัพย์อื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ที่สามารถนำมาจำหน่ายเป็นประกันเงินกู้ได้ หรือว่าเพื่อนำเงินที่ออมได้ไปเป็นหลักประกันที่สถาบันการเงิน เพื่อให้เงินมาหมุนเวียนในการประกอบอาชีพก็ตาม

ระดับเงินออมเฉลี่ยของครัวเรือนในแต่ละจังหวัด

โดยนัยนี้ การออมเพื่อการศึกษาถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการออมเพื่อหาเงินเพิ่มได้ในอนาคต เพราะวิชาความรู้เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เป็นเจ้าของความรู้สามารถนำไปใช้สร้างความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและสร้างเงินให้มากขึ้นด้วย

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการนำเงินไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด เราต้องเริ่มต้นด้วยการออม **B**

บทที่ 2

วงจรชีวิตที่เปลี่ยนแปลง

สำหรับคนเราทุกคน วงจรชีวิตสำคัญๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการพึ่งพาตนและผู้อื่นทางด้านเงิน มักเป็นดังนี้

ระยะที่ 1 ตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาที่เริ่มหารายได้

เมื่อเกิดมา จะมีพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่เป็นผู้เลี้ยงดู นั่นเป็นระยะที่เราไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง มีแต่รายจ่าย เราต้องพึ่งเงินของผู้อื่นที่จะทำให้เรามีชีวิตรอดมาได้ ระยะนี้กินเวลาดังแต่เกิดจนกระทั่งเรียนหนังสือจบแล้ว เริ่มหางานทำมีรายได้เป็นของตนเอง

ระยะที่ 2 วัยทำงาน

วัยทำงานเป็นวัยที่หาเลี้ยงตนเอง หาเลี้ยงครอบครัว วัยนี้บางคนสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับระยะที่ 3 ของชีวิตได้ แต่บางคนก็ทำไม่ได้

ระยะที่ 3 วัยชรา หรือวัยทอง

ในวัยนี้ ผู้ที่สร้างหลักฐานให้ตนเองได้ ทั้งทางด้านสมอง จิตใจ และทรัพย์ เป็นที่พึ่งของตนเองและเป็นที่พึ่งของลูกหลานได้ ทั้งในด้านกำลังเงิน และการให้ข้อคิดให้ความรู้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานและผู้ที่ต้องอายุโศกว่า เป็นผู้ชราที่มีค่าแม้ว่าจะไม่อยู่ในวัยทำงานเต็มเวลาแล้วก็ตาม ส่วนผู้ที่สร้างหลักฐานให้ตนเองไม่ได้ กลายเป็นภาระของลูกหลานหรือสังคมต่อไป

ในสามช่วงเวลาแห่งชีวิตนี้ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายประการ ทั้งในสังคมไทยและในสังคมโลก แยกดูแต่ละช่วงของอายุได้ดังนี้

วัยเยาว์

คนในสมัยก่อน ไม่ต้องเรียนหนังสือสูงนักก็เริ่มทำงานแล้ว เด็กๆ สามารถช่วยทำงานในไร่นา ในร้านค้า หรือช่วยงานง่ายๆ ในกิจการของครอบครัวได้ แต่ว่าเมื่อการผลิตสลับซับซ้อนขึ้น และการทำงานต้องการความรู้อย่างเป็นทางการที่สูงขึ้น แต่ละคนใช้เวลาในวัยเรียนนานขึ้นกว่าแต่ก่อน จากจบประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วทำงานได้ เป็นต้องจบระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่อไปก็ต้องจบมัธยมศึกษาเป็นอย่างต่ำ

ในประเทศที่มีการพัฒนาสูงกว่าเรา ระดับการศึกษาของแรงงานนับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้คนงานมีรายได้สูงขึ้น เพราะทำงานได้ผลผลิตมาก และการศึกษายังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการผลิตเพื่อการแข่งขันในโลกยุคปัจจุบัน

เมื่อต้องการการศึกษาสูง การใช้เงินออมของผู้อื่นเพื่อมาช่วย ในช่วงแรกของชีวิตก็สูงขึ้น ดังนั้น เด็กสมัยนี้จึงใช้เงินออมของบิดามารดา ผู้ปกครองสูงกว่าเด็กสมัยก่อน และใช้นานกว่าเด็กสมัยก่อน ในขณะเดียวกันก็ทำให้วัยที่เริ่มทำงานช้าลง

วัยทำงาน

หากว่าเราจะออมเงินในช่วงวัยทำงานไว้ใช้ในวัยชราให้พอเพียงแล้ว เราต้องคิดถึงการออมและต้องออมให้มากกว่าคนรุ่นก่อนหน้าเรา ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน คือ

1. เรามีวัยทำงานที่สั้นกว่า

ถ้าเราเลิกทำงานอย่างเต็มคือเมื่ออายุ 60 ปี และถ้าคนสมัยก่อนกับคนสมัยนี้ มีชีวิตอยู่ทำงานจนถึงเวลาเกษียณอายุเหมือนๆ กัน คนสมัยใหม่จะทำงานด้วยจำนวนปีที่น้อยกว่าเดิม เพราะใช้เวลาในการศึกษานานกว่าคนสมัยก่อน

2. เรามีลูกน้อยลง

คนสมัยใหม่มีลูกช้ากว่าเดิม เพราะเรียนหนังสือนานและแต่งงานช้าลง รวมทั้งให้เวลาในการสร้างหลักฐานให้ชีวิตนานกว่าเดิม ก่อนที่จะคิดมีลูก และมีลูกน้อยคน

ถ้าคิดว่าลูกเป็นภาระ คนสมัยนี้อาจจะมีภาระเลี้ยงลูกน้อยคนลง แต่มีภาระในการศึกษาของลูกต่อคนมากกว่าเดิม ความต้องการใช้เงินเพื่อลูกอาจจะไม่ได้ลดลงเลย

ถ้าคิดว่าลูกเป็นทรัพย์สินที่ช่วยหารายได้และเป็นหลักประกันในวัยชราของตนเอง คือช่วยเลี้ยงดูทั้งด้วยการให้เวลาและช่วยด้านการเงิน การมีลูกน้อยคน ทำให้หลักประกันด้านนี้ลดลงจนไม่ควรคิดที่จะพึ่งพาลูกในด้านนี้

3. เราอาจจะออกจากงานเร็วขึ้น

คนบางคนอาจจะอยากมีเวลาใช้ชีวิตในด้านอื่นมากกว่าการทำงานเต็มเวลาไปจนอายุ 60 ปี

คนบางคนอาจจะประสบกับสถานการณ์ให้ต้องเลิกทำงานก่อนอายุ 60 ปี ด้วยนโยบายของบริษัท ด้วยการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด การเลิกทำงานเร็วขึ้นทำให้ช่วงเวลาการหารายได้สั้นลง

วัยชรา

เป็นข้อเท็จจริงที่สำคัญยิ่งว่า คนเราอายุยืนขึ้น

ข้อมูลเพียงแค่นี้ก็เพียงพอที่จะทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานทุกคนต้องออมให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้มีเงินพอใช้ในวัยชราที่ไม่ได้มีรายได้จากการทำงานประจำแล้ว และจำเป็นต้องคิดวิธีทำให้เงินออม